

ब्राह्मणः वेदवित् ॥ १२ ॥ अविश्रंभेषुमानांतरागम्येषु स्वर्गादिषु विश्रंभेषु ऐहिकेषु दृष्ट्यादिषु साध्येषु मंत्राएव साधयितुं प्रवर्तते ॥ १३ ॥ दाहइति मृतस्य दाहादिकं पितरो मंत्राश्वानुमन्यत इति द्वयोः संबंधः तत्रैव नमो विदहति दाहं प्रकाशयति मंत्रः संगच्छस्व पितृभिः संयमेनेष्टापूर्तेन परमेव्योमन् हित्वा यावद्यं पुनरुत्तमे हिंसंगच्छत्तत्वा सुवर्चा इति मंत्रेऽवयं जीर्णं देहं हित्वा यद्विषा आर्षः क्लोयक् पितृभिर्यमेन इष्टा दिक् फलेन च स्वर्गे संगतिं संप्राप्य पुनरस्तं यद्वै पौत्ररूपेण प्रपौत्ररूपेण वा ऐहितन्वा देहेन संगच्छेति पुनर्देहप्राप्तिः प्रकाशयते तदिदं पुनः संश्रयणं देहस्येति शेषः तस्मिन् निमिन्ने दाह इति संबंधः देहे पुनः संश्रिते सति मृतस्य च प्रयेयात्र भोजने पीयत इति पात्रं जलं भोजनं च ते उभे तर्पणं नित्यं श्राद्धादिरूपेण देये तथा गवां वैतरण्यादीनां दानं पशूनां वा गोवृषादीनामुत्सर्गः पिडानां वा प्लुमज्जनं क्रियते एतत्सर्वं मंत्रमूलं न स्यात् शरीरस्य मुक्तस्योप काराय भवतीति न तादृशोऽशरीरतालक्षणो मोक्षोस्ति ॥ १४ ॥ १५ ॥ अत्रैव हेत्वंतरमाह ऋणवंत इति तथा च श्रुतिः जायमानो वै ब्राह्मणस्त्रिभिर्ऋणवा जायते ब्रह्मचर्येण ऋषिभ्यो यज्ञेन देवेभ्यः प्रजया पितृभ्यश्च इति ॥ १६ ॥ वेदवादानां प्रजामुप्रजायसे तदुते मर्त्या मृतमिति संतत्य विच्छेदस्यैवा मृतत्वं वदतां न परिज्ञानं यस्मिंस्तत्सत्याभासमनृतमशरीरतालक्षणं मोक्षस्वरूपं दर्शितं ॥ १७ ॥ प्रतिपादितमर्थमुपसंहरति न

त्रैलोक्यस्यैव हेतुर्हि मर्यादाशाश्वतीध्रुवा ॥ ब्राह्मणो नाम भगवान् जन्मप्रभृति पूज्यते ॥ १२ ॥ प्राग्गर्भाधानां मंत्रादि प्रवर्तते द्विजातिषु ॥ अविश्रंभेषु वर्तते विश्रंभेषुष्वप्यसंशयं ॥ १३ ॥ दाहे पुनः संश्रयणे संश्रिते पात्रभोजने ॥ दाने गवां पशूनां वा पिडानां मप्सु मज्जने ॥ १४ ॥ अर्चिष्मंतो वर्हिषदः ऋग्व्यादाः पितरस्तथा ॥ मृतस्याप्यनुमन्यते मंत्रां मंत्राश्वकारणं ॥ १५ ॥ एवं क्रोशस्सु वेदेषु कुतो मोक्षोऽस्ति कस्यचित् ॥ ऋणवंतो यदामर्त्याः पितृदेवद्विजातिषु ॥ १६ ॥ श्रिया विहीनैरल सैः पंडितैः संप्रवर्तितं ॥ वेदवादापरिज्ञानं सत्याभासमिवानृतं ॥ १७ ॥ न वै पापैर्द्विजैः कथं यजते वेदशास्त्रैः ॥ ऊर्ध्वयज्ञैः पशुभिः सार्धमेतिसंतपि तस्तर्पयते च कर्मैः ॥ १८ ॥ न वेदानां परिभवा न्नशाठ्येन न मायया ॥ महात्मानोति पुरुषो ब्रह्मणि ब्रह्म विंदति ॥ १९ ॥

वा इति द्वाभ्यां ॥ १८ ॥ परिभवात् वेदोक्तकर्मो नादरात् ब्रह्मणि वैदिककर्मणि ब्रह्मय आत्माऽपहृतपाप्मा विजरो विमृत्युर्विशोको विजिघत्सोऽपि पासः सत्यकामः सत्यसंकल्प इत्यष्टगुणयुक्तं प्राप्नोति तथा च सूत्रं ब्राह्मेण जैमिनि रूपन्यासादिभ्य इति ब्राह्मेण अपहृतपाप्मत्वादिगुणाष्टकवतारूपेण मुक्तः संपद्यते कुतः उपन्यासादिभ्यः उपन्यासोऽज्ञातज्ञापनं उद्देशः सिद्धवद्वापदेशश्चादिपदार्थः ते च प्राग्व्याख्याताः तथा चा ग्रिहोच्चादिकर्मसमुच्चिता दुपासना रूपा वृद्धान्मोक्षः स च गार्हस्थ्ये एव सिध्यतीति निष्कट्टोर्थः जैमिनि मते सृष्टिप्रलययोरभावात् इमं मानवमावर्तनावर्तत इति देवयानेन पथागतानां नावृत्तिश्च ते श्वसगुणभाव एव नित्यः वस्तुस्तु इममिति विशेषणान्मानवां तरेत एव बीजभूता आवर्तत इति गम्यते तथा च पुनरस्तमेहीति प्रागुक्तं मंत्रं त्रिलिंगं संगच्छते आपस्तंबवचनं च आभूत् संछ्वात्ते स्वर्गं जितः पुनः सर्वबीजा र्था भवन्तीति ॥ १९ ॥